

VASTUVÕETUD TEKSTID

P8_TA(2017)0381

Albiinode olukord Malawis ja teistes Aafrika riikides

Euroopa Parlamendi 5. oktoobri 2017. aasta resolutsioon albiinode olukorra kohta Aafrikas ja eriti Malawis (2017/2868(RSP))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone albinismi kohta Aafrikas, eriti 7. juuli 2016. aasta resolutsiooni albiinode olukorra kohta Aafrikas ja eriti Malawis¹ ning 4. septembri 2008. aasta resolutsiooni albiinode tapmise kohta Tansaania²,
- võttes arvesse albiinode inimõigustealase olukorraga tegeleva ÜRO sõltumatu eksperdi 24. märtsi 2017. aasta ja 18. jaanuari 2016. aasta aruandeid,
- võttes arvesse Euroopa välisteenistuse 13. juuni 2017. aasta avaldust rahvusvahelise albinismist teadvustamise päeva kohta,
- võttes arvesse ÜRO inimõiguste ülemvoliniku büroo 19. septembri 2017. aasta pressiteadet „Ground-breaking step to tackle impunity for witchcraft related human rights violations“ (Murranguline samm karistamatuse vastu võitlemisel nõidumisega seotud inimõiguste rikkumiste korral) ning 28. juuli 2017. aasta pressiteadet „Tanzania: „Reported attacks against persons with albinism decline, but root causes still rife in rural areas“ – UN expert“ („Tansaania: Teatatud rünnakud albiinode vastu vähenevad, kuid algpõhjused on maapiirkondades endiselt levinud – ÜRO ekspert“),
- võttes arvesse ÜRO Peaassamblee 18. detsembri 2014. aasta resolutsiooni 69/170 rahvusvahelise albinismist teadvustamise päeva kohta,
- võttes arvesse ÜRO Peaassamblee 23. detsembri 2015. aasta resolutsiooni 70/229 albiinode kohta,
- võttes arvesse inimõiguste ja rahvaste õiguste Aafrika komisjoni 5. novembri 2013. aasta resolutsiooni 263 albiinode ründamise ja diskrimineerimise ärahoidmise kohta,
- võttes arvesse piirkondlikku tegevuskava albiinode ründamise lõpetamiseks Aafrikas

¹ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2016)0314.

² ELT C 295 E, 4.12.2009, lk 94.

aastateks 2017–2021 ning inimõiguste ja rahvaste õiguste Aafrika komisjoni 22. mai 2017. aasta sellekohast resolutsiooni 373,

- võttes arvesse 10. detsembri 1948. aasta inimõiguste ülddeklaratsiooni,
 - võttes arvesse kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelist pakti,
 - võttes arvesse ÜRO lapse õiguste konventsiooni,
 - võttes arvesse ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni,
 - võttes arvesse rassilise diskrimineerimise kõigi vormide kõrvaldamise rahvusvahelist konventsiooni,
 - võttes arvesse ÜRO 18. detsembri 1992. aasta deklaratsiooni rahvuslikesse või etnilistesse, usulistesse ja keelelistesse vähemustesse kuuluvate isikute õiguste kohta,
 - võttes arvesse inimõiguste ja rahvaste õiguste Aafrika hartat,
 - võttes arvesse Cotonou partnerluslepingut,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 135 lõiget 5 ja artikli 123 lõiget 4,
- A. arvestades, et albinism on päritud geneetiline häire ja et kogu maailmas esineb umbes üks albiino iga 20 000 inimese kohta, kusjuures Sahara-tagustes riikides on selliseid inimesi palju rohkem, eelkõige Tansaania, Malawis ja Burundis, kus on suurim suhtarv albiinosid;
- B. arvestades, et enamikus Aafrikas ähvardab albiinosid suurim oht nende häiret puudutavate eksitavate ja ebausklite veendumuste pärast; arvestades, et väär seos albinismi ja võlujõu vahel on albiinodele kõige tõsisemaks ohuks; arvestades, et selline eausk motiveerib vägivalda ja albiinode kehaosadega kauplemist, mis toovad õnne, tervist ja jõukust; arvestades, et albiino naised on pidanud taluma vägistamist, kuna usutakse vääralt, et seksuaalvahekord nendega võib ravida HIV/AIDSi;
- C. arvestades, et inimõiguste rühmade andmeil on viimasel aastakümnel antud teada enam kui 600-st albiinode ründamisest Aafrikas, kuigi see arv on tõenäoliselt alahinnatud; arvestades, et sellised rünnakud on viimaste aastate jooksul saenenud, eelkõige Malawis, Tansaania ja Mosambiigis;
- D. arvestades, et 2016. aastal tapeti 25 Aafrika riigis 172 albiinot ja toimus 276 muud nendevastast rünnakut; arvestades, et käesoleval aastal on lisaks Malawile antud teada albiinode ründamisest ka Burundis, Mosambiigis, Sambias ja Tansaania, kus teadete kohaselt enamik ohvreid olid lapsed;
- E. arvestades, et alates 2017. aasta algusest on albiinode vastu suunatud rünnakute ja tapmiste uus laine saanud hoogu juurde Malawi kriminaalõigussüsteemi süsteemsetest puudujääkidest, mis jätavad selle haavatava rühma liikmed kuritegelike rühmituste meelevalla; arvestades, et alates 2017. aasta jaanuarist on vähemalt kaks albiinot tapetud ning veel seitse albiinot on teatanud sellistest kuritegudest nagu mõrvakitse või inimrööv;

- F. arvestades, et kuigi Malawis kehtestati 2016. aastal rangemad õigusaktid, sealhulgas reformitud karistusseadustik ja anatoomiaseadus, ei ole see takistanud kõnealuse haavatava rühma vastu suunatud tapmiste ja rünnakute taaspuhkemist, mis tuleneb peamiselt kehvast õiguskaitsest ja kohtuasutuste vähesest suutlikkusest, algpõhjustest ning sotsiaalsest ja kultuurilisest keskkonnast; toimepanijaid tuvastatakse, antakse kohtu alla ja mõistetakse süüdi harva;
- G. arvestades, et albiinod seisavad silmitsi äärmuslike inimõiguste rikkumisega, mis ulatub ahistamisest, tagakiusamisest, ühiskondlikust diskrimineerimisest ja sotsiaalsest tõrjutusest inimröövi, vägistamiste ja mõrvadeni;
- H. arvestades, et albiino naised ja lapsed on sotsiaalse tõrjutuse ees eriti kaitsetud; arvestades, et imikuid hüljatakse nende geneetilise häire tõttu; arvestades, et laste haridus kannatab koolikiusamise, häbimärgistamise ja üldise hirmu tõttu ründamise ees;
- I. arvestades, et Tansaania valitsus on võtnud tõsiseid ja käegakatsutavaid meetmeid, võitlemaks riigis nõidumise vastu, sealhulgas peatades posijate litsentse ja vahistades arvukalt hõimuravitsejaid; arvestades, et Tansaania president nimetas 2008. aastal ametisse esimese albiino parlamendiliikme ja 2015. aasta detsembris esimese albiino peaministri asetäitja;
- J. arvestades, et Mosambiik, Nigeeria ja Keenia on võtnud rünnakutele reageerimiseks vastu tegevuskava, milles keskendutakse albinismi käsitleva riikliku hariduse edendamisele ja teadlikkuse suurendamisele sellest küsimusest perekondades ja kogukondades, tagades albiinodele kaitse ja sotsiaalabi, kindlustades õigusabi, menetluste kiiruse ja rünnakute ärahoidmise, kohtuotsuste jagamise ja avaldamise heidutusvahendina ning lisauuringute läbiviimise, et täiustada kavas ettenähtud meetmeid ja toetada tõenditel põhinevat poliitikakujundamist;
- K. arvestades, et 2017. aasta juunis võttis inimõiguste ja rahvaste õiguste Aafrika komisjon vastu piirkondliku tegevuskava albiinode ründamise lõpetamiseks aastateks 2017–2021, mis kiideti heaks ÜRO ning mitmesuguste piirkondlike ja rahvusvaheliste sidusrühmade poolt; arvestades, et selle tegevuskava eesmärk on edendada ühiseid jõupingutusi ja meetmeid, et võidelda albiinode vastase vägivalga vastu ning kaitsta nende ja nende perekondade õigusi;
- L. arvestades, et hoolimata kasvavast rahvusvahelisest nähtavusest ja uute õigusaktide vastuvõtmisest asjaomastes riikides on siiski esitatud väga vähe süüdistusi ja mõistetud karistusi ning paljudes Aafrika riikides pannakse endiselt karistamatult toime kuritegusid ja piinamist;
- M. arvestades, et tapmise, vigastamise, diskrimineerimise, ahistamise ja häbimärgistamise tõttu on sajad albiinod pidanud põgenema ajutiste rajatistega varjupaikadesse; arvestades, et see olukord on pannud albiinod väga ebakindlasse ja ebaturvalisse olukorda ning piiranud nende juurdepääsu peamistele teenustele, nagu tervishoid ja haridus, nende võimalusi töö saamisel ja osalemist ühiskonnas; arvestades, et vajalikku ravi, sealhulgas nahavähi profülaktiliste ravimite saamist, piiravad albiinode ees seisvad probleemid, mida saaks ületada meditsiinasutuste ja teadmiste arendamisega selles piirkonnas;

- N. arvestades, et elukestev hirm ja diskrimineerimine põhjustab pikaajalist või isegi püsivat psühhosotsiaalset kahju;
- O. arvestades, et ÜRO nimetas 2015. aasta märtsis ametisse oma esimese albiinode inimõigustealase olukorraga tegeleva sõltumatu eksperdi Ikponwosa Ero ja kuulutas 13. juuni ametlikult rahvusvaheliseks albinismist teadvustamise päevaks;
- P. arvestades, et EL on viinud läbi avalikke teavituskampaaniaid, et suurendada selles küsimuses teadlikkust, ja toetanud kodanikuühiskonna organisatsioonide kaasamist ning kohalike ametiasutuste suutlikkuse suurendamise alaseid jõupingutusi võitluses albiinode tapmise vastu;
- Q. arvestades, et albiinosid mõjutab ebaproportsionaalselt palju vaesus, mille põhjuseks on nende kogetud vägivald, diskrimineerimine ja tõrjutus;
1. väljendab sügavat muret albiinode jätkuva ja ulatuslikult levinud diskrimineerimise ja tagakiusamise pärast Aafrikas, eelkõige pärast hiljutist vägivalda saagenemist Malawis; mõistab kindlalt hukka kõik albiinode tapmised, inimröövid, vigastamised ja muu ebainimliku ja alandava kohtlemise ning väljendab ohvrite perekondadele kaastunnet ja solidaarsust; mõistab lisaks hukka igasuguse spekulatiivse kauplemise albiinode kehaosadega;
 2. on endiselt ülimalt mures selle pärast, et kuigi Malawis kehtestati rangemad seadused, on rünnakud albiinode vastu viimasel ajal siiski saagenenud; tunneb heameelt karistusseadustiku ja anatoomiaseaduse reformimise üle; kutsub siiski Malawi ametivõime üles uurima põhjalikult hiljutisi kuritegusid albiinode vastu ja andma albinismiga seotud kuritegude toimepanijad kohtusse;
 3. tuletab meelde, et riigi esmane kohustus on kaitsta oma kodanikke, sealhulgas haavatavaid rühmi, ning kutsub Malawi valitsust üles pakkuma albiinodele tõhusat kaitset, et tagada nende õigus elule ja isiklikule turvalisusele kooskõlas Malawi rahvusvaheliste inimõigustealaste kohustuste ja lubadustega;
 4. nõuab tungivaltp, et Malawi ametivõimud võtaksid ennetavaid meetmeid nõidumise ja inimkaubandusega tegelevate kuritegelike organisatsioonide vastu, annaksid politseile piisava koolituse ja vahendid, uuriks põhjalikult albinismiga seotud kuritegusid, teeksid lõpu karistamatusele ning taotleksid kiiremas korras rahvusvahelist toetust, uurimaks erapooletult ja tõhusalt kõiki rünnakuid albiinode vastu, millest on teada antud, et mõista nende toimepanijate üle kohut ja nad vastutusele võtta;
 5. kutsub asjaomaseid Aafrika riike üles seadusi vajaduse korral laiendama, et muuta kehaosade omamine ja nendega kauplemine kuriteoks;
 6. palub, et Malawi valitsus täidaks albiinode ravi-, psühholoogilisi ja sotsiaalseid vajadusi tõhusamalt, tagades neile kaasamispoliitika raames võrdse juurdepääsu tervishoiule ja haridusele; tuletab meelde, et tervishoiu ja hariduse kättesaadavus on albiinode jaoks jätkuvalt suur probleem, mis vajab lahendamist; nõuab suuremaid investeeringuid, et luua ohvrite, eelkõige naiste ja laste jaoks vajalikud sotsiaal-, hooldus- ja nõustamisstruktuurid ning täita paremini nende meditsiinilisi ja psühholoogilisi vajadusi; rõhutab, et on vaja kehtestada poliitika, mis lihtsustaks nende taasintegreerumist oma kogukonda;

7. toonitab, et albinismi vähene mõistmine ja napp tervisealane teave kipub albiinode tervislikku seisundit halvendama; rõhutab, et neile on vaja tagada juurdepääs tervishoiule, eelkõige maa- ja kõrvalistes piirkondades; on arvamusel, et tervishoiutöötajatele tuleks pakkuda albiinodega arvestamise koolitust; nõuab, et õpetajaid ja koolide juhtkonda koolitataks albiinode küsimuses paremini ning et Malawi ametiasutused hõlbustaksid albiinode juurdepääsu haridusele ja haridusest osasaamist;
8. tunneb heameelt Tansaania valitsuse jõupingutuste üle, mida tehakse võitluseks albiinode diskrimineerimise vastu ja valitsuse otsuse üle keelata hõimuravitsejate tegevus, et peatada albiinode tapmine, kuid nendib samas, et kohtusse on antud liiga vähe juhtumeid; väljendab lisaks heameelt Mosambiigi, Keenia ja Nigeeria jõupingutuste üle;
9. kordab, et rohkem jõupingutusi tuleks suunata albiinode vastase vägivalda ja diskrimineerimise algpõhjuste kaotamisele avalike teavituskampaaniate abil; rõhutab, et kohalikel võimudel ja kodanikuühiskonna organisatsioonidel on keskne osa albiinode õiguste edendamisel, elanikkonna teavitamisel ja harimisel ning albinismi puudutavate müütide ja eelarvamuste purustamisel;
10. tunneb muret albiino naiste ja laste eriomaste probleemide pärast, mille tõttu on neil suurem vaesuse, ebaturvalisuse ja isolatsiooni oht; rõhutab, et kõigil ohvritel peaks olema juurdepääs vajalikule ravile ja psühholoogilisele nõustamisele ning et tuleks kehtestada asjakohane poliitika, hõlbustamaks ohvrite taasintegreerumist kogukonda;
11. palub, et asjaomaste riikide võimud kohustuksid koos rahvusvaheliste ja piirkondlike partneritega võitlema kahjuliku ebaususe vastu, mille tõttu albiinode ründamine püsib, ning võtaksid kõik vajalikud meetmed, et ennetada ja tõkestada ebaseaduslikku kauplemist albiinode kehaosadega, vaataksid uuesti läbi kahtluse all olevad huaröövide juhtumid, jälgiksid selliste kehaosade nõudluse allikaid ja tuvastaksid need ning mõistaksid albiinoküttide üle kohut;
12. tuletab meelde, et albiinodevastane vägivald on sageli piiriülese iseloomuga ning rõhutab, et selles küsimuses on vaja tugevdada piirkondlikku koostööd; peab seetõttu tervitavaks kõiki piirkondliku ja rahvusvahelise tasandi algatusi võitluseks albiinodevastase vägivaldaga ning eelkõige Aafrika Liidu ja ÜRO hiljuti vastu võetud albinismi piirkondlikku tegevuskava aastateks 2017–2021, mis on positiivne ja konkreetne märk Aafrika juhtide pühendumisest; nõuab selle kava kiiret ja tõhusat rakendamist;
13. nõuab, et EL ja selle liikmesriigid jätkaksid dialoogi probleemist puudutatud riikidega, toetamaks tõhusalt nende jõupingutusi albiinode erivajadusi ja õigusi käsitleva poliitika kujundamisel mittediskrimineerimise ja sotsiaalse kaasatuse alusel, pakkudes vajalikku rahalist ja tehnilist abi;
14. nõuab, et EL jälgiks jätkuvalt tähelepanelikult albiinode inimõigustealast olukorda Aafrikas, eelkõige oma delegatsioonide järjepideva aruandluse ja järelmeetmete abil, ning jätkaks albiinode kaitse ja sotsiaalse integratsiooni märkimisväärse parandamise edendamist;
15. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile,

komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, Malawi ja Tansaania valitsustele ja parlamentidele, Aafrika Liidule ning ÜRO peasekretärile.